

TÜRKLER ÇILDIRMİŞ OLMALI

Mühendis Murat Gören, Fiji günlerini 'Köylülere saygımızdan etek bile giydik. Kehaneti duyunca canımızı dişimize taktık. 14 kilo verdim' diye anlattı.

DENİZ ÇİÇEK

Türkiye'de frenlenen HES'çiler, Pasifik ormanlarına daldı. Enerji Bakanlığı, ada ülkesi Fiji'ye santral kurdu. Yerliler, elektriği danslarla kutladı. Protesto yerine ayin yapıp, dua etti

ÇİNLİ - JAPON KAÇTI BİZİMKİLER GİTTİ

TÜRKİYE'deki 53 HES projesi yarı kararıyla durdurulan Enerji Bakanlığı, TİKA ile birlikte Okyanus'a açıldı. Çin ve Japonya'nın 'Çok zor iş, uğraşamayız' deyip kaçtığı Fiji'deki hidroelektrik enerji santrali 7 ayda tamamlandı.

DOZER DÜZLEDİ KİMSENİN CİTİ ÇIKMADI

HES'çiler, balta girmemiş ormanların ortasındaki Buca Köyü'ne yapılan santral için 60 kilometrelik güzergahı temizledi, 10 kilometre yeni yol açtı. Kimse Türkiye'deki gibi 'Doğaya zarar veriyorsunuz' diye protesto etmedi.

KEHANETİ DOĞRULAYAN TÜRLERE DUA

'İŞİK'tan başka bir şey düşünmeyen yerliler, ekibi baş tacı etti. Köyün kahininin 60 yıl önceki 'Evler aydınlanacak' sözü, projeyi mistik bir hava kattı. 'Kehanet gerçekleşiyor' diyen Bucalılar, HES'çileri için ayin yapıp kutsadı. 13TE

FIJİ YERLİSİNE 'HES' KURDUK

Türkler sınırları, okyanusu aştı, Fiji'nin balta girmemiş ormanlarına HES kurdu. Yıllar sonra elektriğe kavuşan Savu Savu'lular mutlu, 'Kahin bize yıllar önce söylemişti. Kehaneti gerçek oldu' diyorlar

Deniz ÇİÇEK / ANKARA

Gelişmekte olan ülkeleri destekleyen Türk İşbirliği Kalkınma Teşkilatı (TİKA), Pasifik Okyanusu'nun güneyindeki Fiji'ye HES kurdu. İşte Türkiye'de tartışılan HES'lerin Fiji'ye uzanma öyküsü: TİKA, Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine adaylığını destekleme projesi çerçevesinde, Fiji Adaları'na elektrik götürdü. TİKA ve TEMSAN arasındaki protokolle Vanua Levu Adası'nda yer alan Savu Savu'ya bağlı 75 haneli Buca Köyü'ne mikro HES yapıldı.

ÇALIŞMA 7 AY SÜRDÜ: Yapımı üstlenen TEMSAN önce bölgeye ekip gönderdi, arazi keşfi yapıldı. Ekipman 4 konteynerle bölgeye sevk edildi, 7 aylık maraton başladı. Çalışmaya üç Türk uzmanın yanı sıra Fijili 83 işçi ile 10 uzman katıldı. Malzemeleri, montaj ve konaklama masraflarını, çalışan maaşlarını Türkiye karşıladı. Diğer ücretleri Fiji hükümeti üstlendi. Sıkı bitki örtüsü, zorlu doğa koşulları nedeniyle çalışmalar hayli yavaş ilerledi. Tropik yağmurlar da ekibe zorluk yaşattı. 60 km yol greyderle temizlendi, baraj ve santrale ulaşım için 10 km'lik 2 yol açıldı. 5 km'lik iletim hattı da kurulunca Buca köylüleri elektriğe kavuştu.

LAMBALAR YANDI: Maliyet 1 milyon dolar. HES 25 kw'lık elektrik üretiliyor, 75 haneli köyün sokak lambaları dahil tüm ihtiyacını karşılıyor. Diğer yöntemlerinin Fiji'de uygulanmasının zor ve pahalı olduğu, mikro HES'in bölgede elektriği olmayan diğer bölgelere de model olabileceği belirtiliyor

ÇİN 'YAPAMAYIZ' DEDI: Fiji Başbakanı Commodore Voreqe Bainimarama da çalışmalar sırasında Türk ekibe moral vermek için sık sık köye geldi. Başbakan, "Türklerden önce BM görevi Çin ve Japonya'ya verdi. Ancak o ekipler 'burada çalışılmaz' deyip gittiler" demiş.

'OZAN SÖYLEMİŞTİ': Buca Köylüleri elektriğe kavuştukları için sevinçli. TEMSAN ekibine 1950'lerde yaşayan halk ozanı bir kahinin kehanetini anlattılar. Kahin, şirinde 'Gün gelecek köyde sular evlerinizin içinden akacak. Taş döşeli yollarınız olacak. Köyünüzde elektrik gelecek, her yer aydınlanacak' demiş.

Türkiye'de 53 inşaat durmuştu

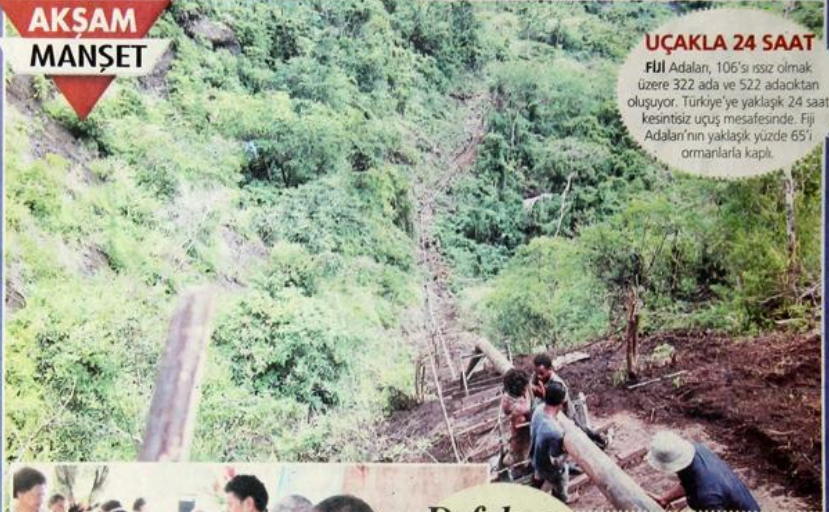
KARADENİZ'DE ise bugüne kadar HES'lere karşı 91 dava açıldı. Derelenn Kardeşliği Platformu Başkanı Av. Remzi Kazmaz "Bu davalardan 53'ü lehimize sonuçlandı, HES'in bazıları için yürütmeyi durdurma, bazıları içinse iptal kararı çıktı. Henüz aleyhimize sonuçlanan dava yok" dedi. **İSTİHBARAT**

AKŞAM MANŞET

UÇAKLA 24 SAAT

Fiji Adaları, 106'sı ıssız olmak üzere 322 ada ve 522 adacıktan oluşuyor. Türkiye'ye yaklaşık 24 saat kesintisiz uçuş mesafesinde. Fiji Adaları'nın yaklaşık yüzde 65'i ormanlarla kaplı.

Defalarca ölümden döndük

SANTRALIN proje sonumusu, TEMSAN İşletme Alma Müdürü Murat Gönen, adada yaşadıklarını anlattı: 7 ay çok zor geçti. İki bayram ve yılbaşını orada geçirdik. Seline ortasında aç kaldık. Çalışılan yer engebeli ve sarp kayalık. İki kez kaza atlattık. Ölümlerle burun burunaydık. Santralin kurulduğu dağdan düşme tehlikesi var. Dev boru üzerimize yuvarlandı. Para için yapılacak şey değil. O insanlar için yaptık.

KEHANETİ DUYDUK MOTİVE OLDUK: Köyü görüşümde arazi nedeniyle umutsüzlüğe kapılmıştık. Ozanın öngörüsünü duyduğunda canımızı dışımıza taktık. Bizi görünce şoke oldular. Ozanın öngörüsünü hatırladılar. Fijilerin yardımı olmasa iş bitmezdi. 100 kilo malzemeyi 400 metre boyunca elle taşıdık.

MİSTİK GÜÇLERİ VAR: Fiji yerlilerinin mistik özellikleri kuvvetli. Bozulan bir iş makinesi köylülerin duasıyla çalıştı. Bir köyde, üç bilgeden izin alınmaz inşaata devam ettik. Bir şefmiş. O üç kişiden izin alınarak inşaat devam ettik.

SAYGIDAN ETEKLİK GİYDİK: Pantolon giymeniz imkansız. Nemli havadan dolayı üzerinize yapışıyor. Onlara saygı anlamında eteklik giydik. 14 kilo verdim.

